

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Avli Gellii Noctivm|| Atticarvm Li-||bri Vndevi||ginti

Gellius, Aulus

Venetiis, 1515

Liber XV.

[urn:nbn:de:gbv:45:1-724024](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-724024)

AVLI GELLII NOCTIVM ATTICA
RVM COMMENTARII.

LIBER XV.

Quod in Quinti Claudij Annalibus scriptum
est lignum alumine illitum non ardere.

Caput Primum.

d Eclamauerat Antonius Iulianus
rhetor præterquam semper aliis,
tum uero nimium quã delectabili-
ter, & feliciter. Sunt enim ferme
scholasticæ istæ declamationes, e-
iusdem hominis, eiusdemq; facien-
diæ, non eiusdem tamen quotidie felicitatis. Nos ergo
familiares eius circũfusi undiq; eum prosequerentur
domum: cum deinde subeuntes montẽ Cispium, con-
spicimus insulam quandã occupatam igni, multis, et
dusq; tabulatis editam, & propinqua iam omnia
flagrare uasto incendio. Tum quispiam ibi ex comi-
tibus Iuliani, Magni inquit, reditus urbanorum præ-
diorum, sed pericula sunt longe maxima. Siquid au-
tem posset remedij fore, ut ne tam assidue domus Ro-
mæ arderent: uenum hercle dedissem res rusticas, et
urbicas emissem. At qui illi Iulianus læta, ut nunc eius
fuit, inter fabulandum uenustate: si annalem inquit,
unde uigesimũ Q. Claudij legisses, optimi, & synce-
rissimi scriptoris, docuisset te profecto Archelaus re-
gis Mithridatis præfectus, quã medela, quãq; soler-
tia ignem

ignem defenderes: ut ne ulla tua ædificatio e' li-
 gno, correpta, atq; insinuata flammis arderet. Per-
 tentatus ego sum, quid esset illud mirum *Quadrigæ*
 repetit. In eo igitur libro scriptum inueni, cum op-
 pugnet L. Sylla in terra Attica, Pireum: & con-
 tra Archelaus regis Mithridatis præfectus ex eo op-
 pido propugnaret: turrim ligneam defendendi gra-
 tia structam, cum ex omni latere circumplexa igni
 foret: ardere nõ quisse, qđ ab Archelao alumine obli-
 uisisset. Verba *Quadrigæ* ex eo libro hæc sunt.
 Tum Sylla conatus est, & tempore magno eduxit co-
 pias: ut Archelai turrim unam, quã ille interpo-
 sit: ligneam incenderet. uenit: accessit: ligna subdi-
 dit: submouit græcos: ignem admouit: satis sunt diu
 conati, nunquam quiverunt incendere. Ita Arche-
 laus omnem materiã obliuerat alumine. Quod Syl-
 la, atq; milites mirabantur, & postquam non succen-
 dit: reduxit copias.

Quod Plato in libris, quos de legibus composuit:
 largiores, lætioresq; in conuiujs inuitatiunculas ui-
 uis non inutiles esse existimauerit. Cap. II.

X insula Creta quispiam ætatem Athenis
 agens, Platonicum esse se philosophum di-
 cebat: & uiderier gestiebat. Erat autem ni-
 hili homo, & nugator, atq; in græca facundiæ glo-
 ria iactabundus. præterea uini libidine adusq; lu-
 dibria ebriosus. Is in conuiujs inuenim, quæ agita-
 re Athenis hebdomadibus lunæ solène nobis fuit: si

D

mulatq; modus epulis factus, & utiles, delectabilesq; sermones ceperant: tum silentio ad audiendum petito, loqui coeptabat. Atq; id genus uili, & incandita uerborum caterna, hortabatur omnes ad bibendum. Idq; se facere ex decreto Platonico praedicabat: tanquam Plato in libris, quos de legibus composuit. Laudes ebrietatis copiosissime scripsisset: utilemq; esse bonis, ac fortibus uiris censuisset. Ac simul iter eiusmodi orationem crebris, & ingentibus poculis, omne ingenium ingurgitabat: Fomitentem esse quendam dicens, & incitabulum ingenij, uirtutisq; si mens, et corpus hominis uino flagraret. sed enim Plato in primo, & in secundo de legibus, non ut ille nebulo opinabatur, ebrietatem istam turpissimam, quae labefscere, & minuire hominum mentes solet: laudauit. Sed hanc largiorem paulo, iucundio remq; uini inuitationem, quae fieret sub quibusdam quasi arbitris, & magistris conuiuiorum sobrijs non improbauit. Neque et modicas, honestisq; inter bibendum remissionibus refici, integrariq; animos, ad instauranda sobrietatis officia existimauit. reddiq; eos sensim latiores, atq; ad intentiones rursus capiendas fieri habiliores. Et simul si qui penitus in ijs adfectionum, cupiditatumq; errores inessent: quos aliquis pudor reuerens concalaret: ea omnia sine graui periculo libertate per uinum data detegi, & ad corrigendum, medendumq; fieri opportuniora. atq; etiam hoc Plato ibidem dicit, non de fugiendas esse, neq; respiciendas huiusmodi execrationes, aduersum propulsandam uini uolentiam. Neq; ullum unquam continentem prorsus,

et temperantem satis fideliter uisum esse, cuius uita, uictusq; non inter ipsa errorum pericula, & in medijs uoluptatum illecebris explorata sit. Nam cui libertatis, gratiaq; omnes conuiuiorum incognita sint, quicq; illarū omnino expers sit: si eum forte ad partandas eiusmodi uoluptates, aut uoluntas tulerit: aut casus induxerit: aut necessitas compulerit: delentur, plerumq; & capi. Neq; mentem, animumq; eius consistere: sed ui quadā noua ictum labascere. Congrediendum igitur censuit: & tanquam in acie quadam cum uoluptarijs rebus, cumq; ista uini licentia nimis decernendum, ut aduersum eas, non fugam sumus tuti, nec abstinentia, sed uigore animi, & constanti presentia, moderatoq; usu, temperantiam, continentiamq; tueamur, & calefacto simul, refectoq; animo, siquid in eo uel frigida tristitia, uel torpentis uerandae fuerit: diluamus.

Quid M. Cic. de particula ista senserit, scripsimus, quae praeposita est uerbis *ausugio*, & *aufero*. Et in uerbo autumo eadem ista haec praepositio esse uideri debeat. Caput III.

Eginus librum Ciceronis, qui inscriptus est Orator. In eo lib. Cicero cum dixisset uerba haec *ausugio*, & *aufero*, composita quidem esse ex praepositione *ab*, et ex uerbis *fugio*, et *fero*, sed eā praepositionem, quo fieret uox pronūtiata, uolūq; lenior, uersam, mutatamq; esse in *au* syllaba.

bam, cœptumq; esse dici aufugio, & aufero pro ab-
fugio, & abfero. Cum hæc inquam ita dixisset: tum
postea ibidem super eadem particula ita scripsit.

- » Hæc inquit, præpositio, præter hæc duo uerba, nul-
» lo alio in uerbo reperitur. Inuenimus autem in com-
mentario Nigidiano uerbum autumo compositum ex
ab præpositione, & uerbo æstumo, dictumq; intero-
se, autumo, quasi abæstumo, quod significaret totum
æstumo, tanquam abnumero. sed quod sit cum hono-
re multo dictum P. Nigidij hominis eruditissimi au-
dacus hoc, argutiusq; esse uidetur, quã uerius. Autu-
mo enim non id solum significat: sed & dico, et opi-
nor, et censeo, cum quibus uerbis præpositio ista, neq;
coherencia uocis, neq; significatione sententiæ conue-
nit. Præterea uir acerrimæ in studio literarum licen-
tiæ M. Tullius, nõ sola esse hæc duo uerba dixisset:
si reperiri posset ullum tertium. sed illud magis qua-
ri, inspiciaq; dignũ est, uersã ne sit, & mutata ab præ-
positio in au syllabam propter lenitatem uocis, an po-
tius au particula sua sit propria origine, & proinde
ut pleræq; aliæ præpositiones à græcis, ita hæc
quoq; ide accepta sit, sicuti est in illo uersu Homeri.
αὐέρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν, καὶ ἔδειραν,
καὶ ἄβρομοὶ ἀνίαχοι.

Historia de Ventidio Basso ignobili homine, qui
primum de Parthis triumphasse memoriæ tradi-
tum est. Caput IIII.

i N sermonibus nuper fuit seniorum homi-
num, & eruditorum multos in uetere me-

moria altissimum dignitatis gradum ascendisse igno-
 bilissimos prius homines, & despicatissimos. Nihil
 adeo tamen de quoq̄ tanta admirationi fuit: quanta
 fuerunt quæ de Ventidio Basso scripta sunt. Eum pi-
 centem fuisse genere, & loco humili, & matrem eius
 à Pompeio Strabone Pompeij magni patre bello socia-
 li, quo Asculanos subegit, captam cum ipso esse. Mox
 triumphante Pompeio Strabone, eum quoq; puerum
 inter cæteros ante currum Imperatoris sinu matris
 uictum esse. Post cum adoleuisset: uictum sibi ægre
 quasi: eumq; sordide inuenisse: comparandis mu-
 lis, & uehicularum magistratibus, qui sortiti prouincias
 forent: præbenda publice conduxisse. In isto quæstu
 notum esse cæpisse C. Cæsari: & cum eo profectum
 esse in Gallias. Tum quia in ea prouincia satis nau-
 ter uersatus esset: & deinceps civili bello mandata si-
 bi pleraq; impigre, & strenue fecisset: non modo in
 amicitiam Cæsaris, sed ex ea in amplissimum quoq;
 ordinem peruenisse. Mox tribunum quoq; plebis, ac
 deinde prætor. creatum. Atq; in eo tempore iudicatum
 esse à senatu hostem cum M. Antonio. Post uero con-
 iunctis partibus, nõ pristinam tantum dignitatem re-
 cuperasse, sed pontificatum, ac deinde consulatum
 quoq; adeptum esse. Eamq; rem tam intoleranter tu-
 lisse Pop. Ro. qui Ventidium Bassum meminerat cu-
 randis malis uictitasse: ut uulgo per uias urbis uersi-
 celi proscriberentur.

Concurrite omnes augures, aruspices,
 Tortentum inusitatum constat est recens,
 Nam mulos qui fricabat, consul factus est.

Eundem Bassum Suetonius Tranquillus præpositum esse a Mar. Antonio provincijs orientalibus, Parthorq; in Syriam introrumpentis, tribus ab eo prælijs factos scribit. Eumq; primum omnium de Parthis triumphasse, & morte obita publico finere sepultum esse.

Verbum profligo a plerisq; dici improprie, insciteq;.

Caput

V.

Icut alia uerba pleraq; ignoratione, et inscitia improbe dicentium quæ non intelligunt, deflexa, ac deprauata sunt à ratione recta, & consuetudine, ita huius quoq; uerbi, quod est profligo, significatio uersa, & corrupta est. Nam cum ab adfligendo, et ad perniciem, interitumq; deducendo inclinatum id, tractumq; sit: semperq; eo uerbo, qui diligenter locuti sunt: ita usi sint, ut profligare dicerent, prodigere, et deperdere, profligatasq; res, quasi profectas, et perditas appellarint: nunc audio ædificia, & templa, & alia fere multa, quæ prope absoluta, adfectaq; sunt, in profligato esse dicta: ipsaq; esse iã profligata. Quapropter urbanissime respondisse præet. non indoctum uirum barbatulo cui dam, ex aduocatorum turba Sulpitius Apollinaris in quadam epistola scriptum reliquit. Nam cum ille iquit, rabula audaculus, ita postulasset, uerbaq; ita fecisset: omnia v. CLSS. negotia, de quibus te cogitatum esse hodie dixisti: diligentia, & uelocitate tua profligata sunt. unum id solum relictum est, de quo rogo audias. Tum præet. satis ridicule, an illa nego-

ria, de quibus iam cognouisse me dicis, profligata sine
 equidem nescio. Hoc autem negotium, quod in te inci-
 dit, proculdubio, siue id audiam, siue non audiam:
 profligatum est. Quod significare autem uolunt, qui
 profligatum dicunt, ij, qui latine locuti sunt, non
 profligatum, sed affectum dixerunt: sicut Mar. Cic.
 in oratione, quam habuit de prouincijs consulari-
 bus. eius uerba hæc sunt. Bellum adfectum uide-
 mus, & uere ut dicam, penè confectum. Item infra.
 Nam ipse Cæsar quid est, quod in ea prouincia com-
 morari uelit, nisi ut ea, quæ per eum affecta sunt: per-
 fecta Reip. tradat? Idem Cicero in æconomico.
 Cum uero affecta iam prope æstate, uuas à sole mi-
 ttere tempus est.

In libro M. Cic. de gloria secundo, manifeste est
 erratum in ea parte, in qua scriptum est super He-
 ctore, & Aiace. Caput VI.

In libro M. Tullij, qui est secundus de glo-
 ria, manifestus error est non magnæ rei.

Quem errorem esse possit cognoscere non
 aliquis eruditorum: sed qui tantum legerit ὁ μὴ-
 πύ τὸ ἦ. Quamobrem non tam id mirabamur er-
 rasse in eam rem M. Tullium quàm non esse animad-
 uersum hoc postea, correctumq; uel ab ipso, uel à
 Tirone liberto eius diligentissimo homine, & librorum
 patroni sui studiosissimo. Ita enim scriptum in eo li-
 bro est apud eundem poetam, Ajax cum Hectore
 congreduens depugnandi causa agit, ut sepeliatur:

si sit forte uictus. Declaratq; se uelle ut suum tum-
lum, multis etiã post seculis prætereûtes sic loquãtur.

- » Hic situs est, uitæ iam pridem lumina linquens,
- » Qui quondam Hectoreo perculsus conadit ense.
- » Fabitur hoc aliquis. mea semper gloria uiuet.

Huius autem sententiæ uersus, quos Cicero in lingua
Latinam uertit: non Ajax apud Homerum dicit: neq;
Ajax agit, ut sepeliatur: sed Hector dicit, & Hector
de sepultura agit, prius quàm sciat, an secum dep-
gnandi causa congressurus sit Ajax.

ἄνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατὰ τεβειῶτος
ὄν ποτ' ἀριστοῦντα κατέκτανε φίλιμος ἔκτωρ
ὡς ποτέ τις ἐρέει. τὸ δ' ἐμὸν κλέος οὐ ποτ' ὀλέται.

Observatum esse in senibus, quod annũ fere æta-
tis tertium, & sexagesimum agant, aut laboribus,
aut interitu, aut clade aliqua insignitum. Atq; mi-
bi super eadem obseruatione exemplum appositum
Epistolæ diui Augusti ad Caium filium. Cap. VII.

Observatum in multa hominum memoria,
o expertumq; est in senioribus plerisq; omni-
bus sexagesimum tertium uitæ annum cum
periculo, & clade aliqua uenire, aut corporis, mor-
biq; grauioris, aut uitæ interitus, aut animi ægritu-
dinis. Propterea qui rerum, uerborumq; istiusmodi
studio tenentur: eum ætatis annum appellant κλιμα-
τηρικόν. Nocte quoq; ista proxima superiore cum li-
brum epistolarum D. Augusti, quas ad C. nepotem
suum scripsit: legeremus: duceremurq; elegantia ora

horis, neq; morosa, neq; anxia: sed facili hercle, et sim-
 plici: id ipsum in quadam epistola super eodem anno
 scriptum offendimus. Eiusq; epistolæ exemplum hoc
 est. IX Galen. Octobres, Aue mi Cai, meus Ocel-
 lus iucundissimus, quem semper medius fidius desy-
 dero, cū a me abes. Sed præcipue diebus talibus, qua-
 lis est hodiernus, oculi mei requirunt meum Caium.
 quem ubicunq; hoc die fuisti: spero lætum, & bene-
 valentem celebrasse quartum & sexagesimum nata-
 lem meum: nam ut uides κλιμακτήρια communem
 seniorum omnium tertium & sexagesimum annum
 euasimus. Deus autem oro, ut mihi quantumcunq; su-
 perest temporis: id saluis uobis traducere liceat, in sta-
 tu REI p. felicissimo ἀνδραγαθούτων ὑμῶν, καὶ δια-
 τήσομένων.

Locus ex oratione Phauorini ueteris oratoris de
 coenarum, atq; luxuriæ exprobratione: qua usus est,
 cum legem licianiam de sumptu minuendo suasisit.

Caput VIII.

Um legeremus orationem ueterem Phauori-
 ni, non indiferti uiri, quam orationem to-
 tam ut meminisse possemus: odio esse hercle
 istiusmodi sumptus, atque uictus pdidiamus. Verba,
 quæ adposuimus Phauorini, hæc sunt: Præfecti
 popinæ, atq; luxuriæ negant coenam lautam esse, ni-
 si cum libentissime edis: tum auferatur, & alia escæ
 melior, atq; amplior succenturietur. Is nunc flos cœ-
 næ habeatur inter istos, quibus sumptus, & fastidi-
 um pro facetijs procedit. Qui negant ullam auem,

19 præter ficcedulam, totam comesse oportere. Cæterum
 20 auium, atq; altiliū, nisi tantum apponatur, ut a cli-
 21 niculis, inferiori parte saturi fiāt: conuiuium pusi-
 22 inopia sordere. Superiorem partem auium, atq; alti-
 23 lium, qui edunt: eos palatum non habere. Si propor-
 24 tione crescit luxuria: & debere epulas crescere.
 25 Videte quid reliquitur, nisi ut delibari sibi cœnas iu-
 26 beant: ne edendo defatigentur: quando stratus auro,
 27 argento, purpura, amplior aliquot hominibus, quā
 28 dijs immortalibus adornantur.

Quod Cælius poeta frontem genere uirili, non
 poetice, sed cum probatione, & cum analogia ap-
 pellauit. Caput IX. (p. 11.)

Ere, ac diserte Cælius hoc in subditico scri-
 29 26 Nam ū sunt inimici pessimi fronte hilare,
 30 Corde tristi, quos, neq; ut adprehendas, neq;
 31 ut mittas, scias.

Hos ego uersus, cum de quodam istiusmodi homine ser-
 mones essent, in circulo forte iuuenum eruditorum di-
 xi. Tum de grammaticorum uulgo quispiam nobis
 cum ibi adstans non sane ignobilis, Quæta inquit
 licentia, audaciaq; Cælius hic fuit: cum fronte hila-
 ro, non fronte hilara dixit: & tam immanem solaci-
 asmum nihil ueritus est. Immo inquam potius nos,
 & quā audaces, & quā licentes sumus: qui frontem
 improbe, indocteq; non uirili genere dicimus: cum et
 ratio proportionis, quæ analogia appellatur, & ne-
 terum authoritas, non hanc, sed hunc frontem debe-
 re dici suadeant. Quippe M. Cato in quinta origini,

ita scripsit. Postridie signis collatis, æquo fronte, pe-
ditatu, equitibus, atq; alijs cum hostiũ legionibus pu-
gnavit. Recto quoq; fronte idem Cato, eodem in li-
bro dicit. At ille semidoctus grammaticus. Missas in-
quit, authoritates facias: quas quidem ut habeas, pos-
se fieri puto. Sed rationem dic, quã non habes. Atq;
ego his eius uerbis, ut tum ferebat ætas, irritator, au-
di inquam mi magister rationem, falsam quidem, sed
quam redarguere falsam esse tu non queas. Omnia
inquam uocabula tribus literis finita, quibus frons fi-
nitur, generis masculini sunt, si in genitiuo quoq; ca-
su eadem syllaba finiantur, ut mons, pons, frons. At
ille contra renitens, audi inquit, discipule plura a-
lia consimilia, quæ non sint generis masculini. Pete-
bant ibi omnes, ut uel unum statim diceret. Sed cum
homo uultum intorqueret: & non hisceret: coloresq;
mutaret: tum ego intercessi, & uade inquam nunc,
& habeto ad requirendum. XXX. dies. Postquam in-
uenis: repetes nos. Atq; ita hominem nulli rei, ad in-
dagandum uocabulum, quo rescinderet finitionem fi-
ctam dimisimus.

De uoluntario, & admirando interitu uirginum
milesiarum. Caput X.

Lutarchus in librorum, quos περι τυχῆς
inscripsit primo, cum de moribus differe-
ret in animos hominum incidentibus, uirgi-
nes dixit, milesij nominis, ferme quot tum in ea ciui-
tate erant: repente sine ulla euidenti causa, uolunta-
tem coepisse obrundæ mortis. Ac deinde plurimas ui-
tam suspendio amisisse. id cum accideret in dies cre-

brius: neq; animus earum mori perseverantium medicina adhiberi quiret: decreuisse Milesios, ut uirgines, quæ corporibus suspensis demortuæ forent: ut ea omnes nudæ cum eodem laqueo, qui essent præuictæ: efferrerentur. Post id decretum uirgines uoluntariam mortem non petisse, pudore solo deterritas tam in honesti funeris.

Verba sena. con. de exigendis urbe Roma Philosophis. Item uerba edicti cens. quo improbat, et coercati sunt, qui disciplinam rhetoricam instituerent, et exercere Romæ cœperant.

Caput XI.

C Fannio Strabone M. Valerio Messala
COSS. sena. con. de philosophis, et rhetoricis latinis factum est. M. Pomponius præ. senat. consuluit: quod uerba facta sunt de philosophis, et de rhetoricis, D. E. R. I. C. ut M. Pomponius præ. animaduerneret, curaretq; uti ei è re p. fideque sua uideretur, uti Romæ ne essent. Aliquot deinde annis post id senat. con. Cn. Donitius Aenobarbus, et L. Licinius Crassus cens. de coercendis rhetoricis latinis,
» ita edixerunt. Renuntiatum est nobis esse ho-
» mines, qui nouum genus disciplinae instituerunt. Ad
» quos inuentus in ludum conueniat: eos sibi nomen im-
» posuisse Latinos rhetoras. Ibi hoies adolescentulos dis-
» es totos desiderare. Maiores nostri quæ liberos suos disce-
» re, et quos in ludos itare uellent: instituerunt. Hæc no-
» ua, quæ præter consuetudinē, ac morē maiorum sunt,

neq; placent, neq; recta uidentur. Quapropter
 is, qui eos ludos habent: & iis, qui eò uenire consue-
 uerunt: uisum est faciendum: ut ostenderemus nostrā
 sententiam, nobis non placere. Neq; illis solum tē-
 poribus nimis rudibus, nec dum græca disciplina ex-
 politis philosophi ex urbe Roma pulsī sunt: uerū etiā
 Domitiano imperante, senat. con. eiecti, atq; urbe,
 & Italia interdicti sunt. Quā tempestate Epictetus
 quoq; philosophus propter id senat. con. Roma deces-
 sit.

Locus ex oratione Gracchi de parsimonia, ac de
 pudicitia sua memoratissimus.

Caput

XII.

Gracchus, cum ex Sardinia rediit: oratio-
 nem ad populū in concione habuit. ea uer-
 ba sunt hæc. Versatus sum inquit, in pro-
 uincia, quomodo ex usu uestro existimabam esse: nō
 quomodo ambitioni meæ conducere arbitrabar. nul-
 la apud me fuit popina: neq; pueri eximia facie sta-
 bant: sed in conuiuio liberi uestri modestius erāt quā
 apud primapē. Post deinde hæc dicit. Ita uersatus
 sum in prouincia, ut nemo posset uere dicere assem,
 aut eo plus in muneribus me accepiisse: aut mea opera
 quempiam sumptum fecisse. Biēnuum fui in prouin-
 cia, si ulla meretrix domum meam introiuit: aut cu-
 iusquam seruulus propter me sollicitatus est: omnium
 nationum postremissimum, nequissimumq; existima-
 tote. Cum a seruis eorum tam caste me habuerim: in-
 de poteritis consyderare: quomodo me putetis cum li-
 beris uestris uixisse, atq; ibi ex intervallo. Itaq; in-

- » quit quirites, cum Roma profectus sum, Zonas, quas
 » plenas argenti extuli: eas ex provincia inanes retru-
 » li. Alij uini amphoras, quas plenas tulerunt: eas ar-
 » gento plenas domum reportauerunt.

De uerbis inopinatis, quæ utroq; uersum dicuntur, & a grammaticis communia uocantur.

Caput

XIII.

» Tor, & uereor, & hortor, & consolor com-
 » munita uerba sunt, ac dici utroque uersum
 » possunt, uereor te, & uereor abs te, id est tu
 » me uereris: uitor te, & uitor abs te, id est tu me uiteris:
 » hortor te, & hortor abs te. i. tu me hortaris: consolor
 » te, & consolor abs te. i. tu me consolaris. testor quoq;
 » & interpretor significatione reciproca dicuntur. Sicut
 » autem uerba hæc omnia ex altera parte inusitata. Et
 » an dicta sint in eam quoq; partem quæri solet. A fra-
 » nius in consobrinis.

- » Hem hisco parentum est uitabilis liberis,
 » Vbi malunt metui quàm uereri se suis.
 » Hic uereri ex ea parte dictum est, quæ est non usitata
 » tior. Nonius in ligararta licinaria uerbum, quod est
 » utitur, ex contraria parte dicit.
 » Quia supellex multa, quæ non utitur, emitur tamē.
 » Idest quæ usui non est. M. Cato in quinta origine, ex-
 » eratum inquit, suum pransum paratum cohortatum
 » eduxit foras, atq; instruxit. Consolor quoq; in partem
 » alteram, præterquam dici solitum est in epistola Q.
 » Metelli, quam cum in exilio esset, ad Cn. & ad L.
 » Domitios dedit, ac cum animum inquit, uestrum et

ga me uideo uehementer consolor, et fides, uirtusq; ue-
stra mihi ante oculos uersatur. Testata itidem, et in-
terpretata eadem ratione dixit M. Tullius in pri-
mo libro de diuinatione, ut testor, interpretorq; uer-
ba communia uideri debeant. Sallustius quoq; eodem
modo dilargitis proscriptorum bonis dicit, tanquam
uerbum largior sit ex uerbis communibus. Veritum
autem sicut puditum, et pigritum, non personaliter
per infinitum modum dictum esse, non à uetustiori-
bus tantum uidemus, sed à M. quoq; Tullio in secun-
do de finibus. Primum inquit, Aristippi Cyre-
natorumq; omnium, quos non est ueritum in ea uo-
luptate, quæ maxia dulcedine sensum moueret: sum-
mum bonum ponere. Dignor quoq; et ueneror,
et confiteor, et testor, habita sunt in uerbis commu-
nibus, sicut illa in Virgilio dicta sunt.

Coniugo Anchisa ueneris dignate superbo, et
cursusq; dabit uenerata sacerdos

Confessi autem aeris, de quo facta confessio est, in XII.
tabulis scriptum est his uerbis. Aeris confessi, rebusq;
iudicatis. XXX. dies iusti sunt. Item ex iisdem tabulis
et quoq; est. Quæ si erit testator, libri pens ue fuerit
in testimonium feriatur improbus, intestabilisq; esto.

Quod Metellus Numidicus figuram orationis no-
tam, ex orationibus græcis mutuatus est.

Caput

XIIII.

Pud Q. Metellum Numidicum in lib. ac-
cusationis in Valerium Messalam tertio noue
dictum eè adnotauimus. Verba ex oratio

ne eius hæc sunt. Cum sese sciret in tantum crimen
uenisse: atq; socios ad senatum questum flentes ueris-
se: sese maximas pecunias exactas esse. pecunias se ma-
ximas exactas id nobis uidebatur græca figura di-
ctum. Græci enī dicunt εἶσπραξατό με ἀργύριον.
Id significat exegit me pecuniam: quod si id dici po-
test, etiam exactus esse aliquis pecuniā dici potest.
Cælius quoq; eadē figura in hypobolimeo Aeschili
no usus uidetur.

- » Ego illud minus nihilo exigor portorium.
Idest nihilo minus exigitur de me portorium.

Passis uelis, & passis manibus dixisse ueteres, non
a uerbo suo, quod est patior, sed ab alieno, quod est
pando. Caput XV.

B eo, quod est pando passum ueteres dixe-
runt: non pansum, & cum præpositione
expassum, non expansum. Cælius in sy-
naristusis.

- » Heri uero prospexisse eum se ex tignis,
» Hæc nuntiasse, & flammeum expassum domi.
Capillo quoq; esse mulier passo dicitur, quasi porre-
cto, & expanso, & passis manibus, & uelis passis
dicimus: quod significat diductis, atq; distentis: itaq;
Plautus in milite glorioso a litera in e mutata, per
compositi uocabuli morem dispassis dicit, pro eo quod
est dispassis.
» Credo ego istoc exemplo tibi esse eundum extra
» Portam dispassis manibus patibulum cum habebis.

De nouo

De nouo genere interitus Crotoniensis Milonis.

Caput XVI.

Ilo Crotoniensis athleta Illustris, quem in Chronicis scriptum est olympiade prima coronatum esse: exitum habuit uitæ miserandum, & mirandum. Cum iam natu grandis artem athleticam desisset: iterq; faceret forte solus in locis Italiae syluestribus: quercū uidit proxi-
 me uiam patulus in parte media ramis hiantem. Tum experiri (credo) etiam tunc uolens, an ullæ sibi reliquæ uires adessent: immis-
 sis in cauernas arboris digitis, diducere, & rescindere quercum conatus est. Ac mediam quidem partem discidit, diuel-
 litq;. Quercus autem in duas diducta partes, cum ille quasi perfectio, quod erat connixus, manus laxas-
 se cessante ui, redijt in naturam: manibusq; eius re-
 tentis, inclusisq; stricta denuo, & cohesa dilaceran-
 dum hominem feris præbuit.

Quam ob causam nobiles pueri Atheniensium
 tibijs canere desierint, cum patrium istum morem ca-
 nendi haberent.

Caput XVII.

Labiades Atheniensis, cum apud auuncu-
 lum Periclem puer, artibus, ac disciplinis
 liberalibus erudiretur: & arcessi Pericles
 Antigenidam Tibicinem iussisset, ut eum
 canere Tibijs, (quod honestissimum tum uidebatur)
 doceret: traditas sibi tibias cum ad os adhibuisset,
 inpassetq; pudæfactus oris deformitate, abiecit, isfre-

E

gitq; Ea res cum percrebuisset: omnium tum Atheniensium consensu disciplina tibijs canendi desita est. scriptum hoc est in commentario Pamphile nono & uigesimo.

Quod pugna belli ciuili, uictoriaq; C. Caesaris, quã uicit in pharsalicas campis, nuntiata, predictaq; est per cuiusdam Cornelij sacerdotis uaticinium, eodem ipso die in Italia Patauij. Cap. XVIII.

¶ Vo C. Caesar, & Cn. Pompeius die ciuile bellum signis collatis in Thessalia confixerunt, res accidit Patauij in trãspadana Italia memoria digna. Cornelius quidam sacerdos & loco nobilis, & sacerdotij religionibus uenerandus, & castitate uitæ sanctus repente mota mente cõspicere se procul dixit pugnam acerrimam pugnari. Ac deinde alios cedere, alios urgere, cadem, fugam, tela uolantia, instaurationem pugnae, impressionem gemitus, uulnera. perinde ut si ipse in praelio uersaretur, coram uidere sese uociferatus est. Ac postea subito exclamauit Caesarem uicisse. At Cornelij sacerdotis ariolatio leuis tum quidem uisa est, & ueritas, magnæ mox admirationi fuit, quod non modo pugnae dies, quæ in Thessalia pugната est: neq; praelij exitus, qui erat predictus: idem fuit: sed omnes quoq; pugnandi reciprocae uices, & ipsa exercituum duorum conflictatio uaticinantis motu, atq; uerbis presentata est.

Verba M. Varronis memoria digna ex satyra,

que inscribitur περι εδεσμων. Cap. XIX.

On paucissimi sunt, in quos potest convenire id, quod M. Varro dicit in satyra, quae inscribitur περι εδεσμων, uerba haec sunt. Si quantum operae sumpsisti, ut tuus pistor bonum faceret panem: eius duodecimam philosophiae dedisti: ipse bonus iam pridem esses factus. Nunc illum qui norunt: uolunt emere millibus centum. Te qui non norunt: nemo centussis.

Notata quaedam de Euripidis poetae genere, uita, moribus, deq; eiusdem fine uitae. Cap. XX.

Euripidis poetae matrem Theopompus a graecis stria olera uendentem uictum quasiisse dicit. Patri autem eius nato illo, responsum est a Chaldaeis eum puerum, cum adoleuisset: uictorem in certaminibus fore. Id ei puero fatum esse, pater interpretatus: Athletam debere esse, roborato, exercitatoq; sui corpore Olympiam certaturum eum inter Athletas pueros deduxit. Ac primo quidem in certamine per ambiguam aetate receptus non est. Post Eleuthero, & Theseo certamine pugnavit, & coronatus est. Mox a corporis cura ad excolendi animi studium transgressus, auditor fuit Physica Anaxagorae, & rhetoris Prodia. In morali autem philosophia, Socratis. Tragœdiam scribere natus annos duodeuiginti adortus est. Philochorus refert in insula Salamine speluncam esse tetram, & hor-

A. G E L.

vidam, quam nos uidimus, in qua Euripides tra-
gœdias scriptitarit. Mulieres ferè omnes in maio-
rem modum exosus fuisse dicitur. siue quod natura
abhorruit a mulierum coetu: siue quod simul duas uxores
habuerat: cum id decreto ab Atheniensibus fi-
cto ius esset: quarum matrimonij pertædebat. Eius o-
dij in mulieres Aristophanes quoque meminit
ἐν ταῖς προτέραις θεσμοφοριαζούσαις
In his uersibus.

νῦν οὖν ἀπάσαισι παραινῶ, καὶ λέγω.
τοῦτον κολάσαι τὸν ἄνδρα πολλῶν οὐνεκα.
ἀγρία γὰρ τινὰ ὧ γυναικες δρᾶτε, ἐν ἀργίῳ
τοῖς λαχάνοις αὐτὸς τραφεῖς.

Alexander autem Aetolus hos de Euripide uersus
composuit.

ὁ δὲ ἀναξαγόρου τρέφιμος ἀρχαίου.
σφιγνὸς μὲν ἐμοί γε ἔοικε προσηπῆν
καὶ μισογέλωσ καὶ τωβάζειν. οὐδὲ πάροιον
μεμαθηκῶς ἄλλοτι γράψαι τοῦτ' ἄν.
μέλιτος καὶ σειρήνων ἔτετεύχει.

Is, cum in Macedonia apud Archelaum Regem esset:
utereturque eo rex familiariter: rediēs nocte ab eius ca-
ena, caesus a quodam æmulo inmissis dilaceratus est,
et ex his uulneribus mors secuta est. Sepulchrum au-
tem eius, et memoriam Macedones eo dignati sunt
honore: ut in gloriæ quoque loco prædicarent.
οὐποτε σὸν μνήμα ἑριπίδης ὤλετο ποῦ.

Quod egregius poeta morte obita sepultus in eo-
rum terra foret. Quamobrem cum legati ad eos ab
Atheniensibus missi petissent: ut ossa Athenas in ter-

ram illius patriam permitterent transferri: maximo
consensu Meedones in ea re deneganda perstiterunt.

Quod à poetis Iouis filij prudentissimi, humanissi-
miq; Neptuni autem inhumanissimi, & ferocissimi
traduntur.

Cap. XXI.

Ræstantissimos uirtute, prudentia, uiribus
Iouis filios poetæ appellauerunt: ut Aëacū,
et Minoa, & Sarpedona: ferocissimos, et im-
manes, et alienos ab omni humanitate tanq̃ e' mari ge-
ntis, Neptuni filios dixerunt, Cyclopa, & Cercyona,
& Lestrygonas.

Historia de Sertorio duce, deq; astu eius, commentis
q; simulamentis, quibus ad barbaros milites conti-
nendos, cōaliandosq; sibi utebatur. Cap. XXII.

Sertorius uir acer, egregiusq; Dux, et uten-
di, regendiq; exercitus peritus fuit. Is in tē-
poribus difficillimis mentiebatur ad mili-
tes si mendacium prodesset: & literas compositas pro-
prie legebat, & somnium simulabat: & falsas reli-
giones conferebat, siquid istæ res eum apud militum
animos adiutabant. Illud adeo Sertorij nobile est, Cer-
ua alba eximie pulchritudinis, & uiuacissimæ cele-
ritatis à Lusitano ei quodam dono data est. Hanc si-
bi oblatam diuinitus, & instinctam Dianæ numine,
colloq; secum, moneréq; & docere, quæ utilia factu
essent: persuadere omnibus instituit. Ac siqd durius

videbatur, quod imperandum militibus foret: à cer-
 ua sese monitum prædicabat. Id cum dixerat uniuersi
 si tanquam si Deo: libentes parebant. Ea cerna quodâ
 die, cum incurtio esset hostium nuntiata: festinatione,
 ac tumultu consternata in fugam se prorupit: atq; in
 palude proxima delituit: & postea requisita perisse
 credita est. Neq; multis diebus post inuentam esse cer-
 uam Sertorio nuntiatur. Tum qui nuntiauerat: iussit
 tacere. Ac necui palàm diceret: interminatus est. Pre-
 cepitq; ut eam postero die repente in eum locum, in
 quo ipse cum amicis esset: immitteret. Admissis dein
 de amicis postridie, uisum sibi esse ait in quiete, cer-
 uam, quæ perierat: ad se reuerti. Et ut prius consu-
 uerat, quod opus esset factu: prædicare. Tum Sertorio
 quod imperauerat significante: cerna emissa in cabi-
 culum Sertorij introrupit. Clamor factus, et orta ad-
 miratio est. Ea q; hominum barbarorum credulitas
 Sertorio in magnis rebus magno usui fuit. Memoria
 proditum est ex ijs nationibus, quæ cum Sertorio fra-
 ciebant: cum multis prælijs superatus esset: neminem
 unquam ab eo descivisse, quanquam id genus homi-
 num esset mobilissimum.

De ætatibus historicorum nobilium Hællanici, He-
 rodoti, & Thucydidi. Caput XXIII.

h Hællanicus, Herodotus, Thucydides historie
 scriptores in ijsdem temporibus fere laude
 ingenti floruerunt. Et non nimis longe di-
 stantibus fuerunt ætatibus. Nam Hællanicus in ini-

belli peloponnesiaci fuisse, quinque & sexaginta an-
 nos natus videtur: Herodotus tres & quinquaginta:
 Thucydides quadraginta. scriptum hoc in libro XI.
 Amphile.

Quid vulgariius sedigitus in libro, quem de poe-
 tis scripsit, de comicis latinis iudicabit.

Caput XXIII.

Edigitus in libro, quem scripsit de poetis,
 quid de ijs sentiat, qui comœdias fecerunt:
 & quem præstare ex omnibus cæteris pu-
 taret ac deinceps quo quæq; in loco, & honore ponat:
 his versibus suis demonstrat.

Multos incertos certare hanc rem vidimus:

Palnam poetae comico cui deferant:

Eum, me iudice, errorem dissoluam tibi:

Ut contra si quis sentiat: nihil sentiat.

Cælio palnam statuo de comico.

Plautus secundus facile exuperat cæteros.

Dein Næuius qui seruet, pretio in tertio est.

Siquid quarto detur: dabitur Licinio.

Tertio in se qui Licinium facio Attilium.

In sexto consequitur hos Terentius.

Turpilius septimum, Trabea octauum obtinet.

Nono loco esse facile facio Luscium.

Decimum addo antiquitatis causa Ennium.

De verbis quibusdã nouis, quæ in Cn. Matij Mimiã
 his offenderamus.

Caput XXV.

N. Matius uir eruditissimus in Mimiambis
 suis non absurde, neq; absone finxit re-

A. GEL.

centatur, pro eo, quod græci dicunt ἀνανεοῦμαι,
versus, in quibus hoc uerbum est, hi sunt.

- » Iam iam albicassit phæbus, & recentatur
  - » Commune lumen hominibus, & uoluptas.
- Idem Matus in hisdem miniambis, edulcare dicit,
quod est dulcius reddere in his uersibus.
- » Quapropter edulcare conuenit uitam:
  - » Curasq; acerbis sensibus gubernare.

Quibus uerbis Aristoteles philosophus definiuit
syllogismum, eiusq; definitionis interpretamentum uer-
bis latinis factum. Cap. XXVI.

Aristoteles quid syllogismus esset, his uerbis
definiuit, λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερον
τι τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει διὰ
τῶν κειμένων. Eius definitionis nō uidebatur
habere incommode interpretatio facta hoc modo. Syl-
logismus est oratio, in qua consensus quibusdam, et cō-
cessis, aliud qd quàm quæ concessa sunt: per ea, quæ
concessa sunt: necessario conficitur.

Quid sint comitia calata, quid Curiata, quid cen-
turiata, quid tributa, quid consilium. Atq; inibi que-
dam eiusmodi. Cap. XXVII.

- IN libro Lælij Felicis ad Q. Mutium pri-
mo scriptum est, Labeonem scribere calata
comitia esse, quæ pro collegio ponti haben-
tur, aut regis sacrorum, aut flaminum, inaugurando

causa. Eorum autem alia esse curiata, alia centu-
riata. Curciata per lictorem curiatim calari, id est con-
uocari, centuriata per cornicem. Hisdē comitijs, quæ
calata appellari diximus, & sacrorum detestatio,
& testamenta fieri solebant. Tria enim genera testa-
mentorum fuisse accepimus. Vnum, quod calatis comi-
tijs in concione populi fieret: alterum in procinctu, cū
militari ad prælium faciendum in aciem uocabatur. Ter-
tium per familiæ emancipationem, cui as, & libra
adhiberetur. In eodem Lælij Felici libro hæc scri-
pta sunt. Is, qui non uniuersum populum, sed partē
aliquam adesse iubet: non comitia, sed consilium edi-
cere debet. Tribuni autem neq; aduocant patricios,
neq; ad eos referre de re ulla possunt. Ita ne leges
quidem proprie, sed plebiscita appellatur, quæ trib.
pleb. ferentibus accepta sunt. Quibus rogationibus an-
te patritij nō tenebatur, donec Q. Hortensius DICT.
eas legem tulit, ut eo iure, quod plebes statuisset: oēs
Quiritēs teneretur. Item in eodem libro hoc scriptū
est. Cum ex generibus omnium suffragium feratur:
curiata comitia esse. Cum ex censu, et ætate, centuria-
ta. Cum ex regionibus, et locis, tributa. Centuriata au-
tem comitia intra pomerium fieri nefas esse: quia exer-
citum extra urbem imperari oporteat: intra urbem
imperari ius non sit. Propterea centuriata in campo
Martio haberi, exercitumq; imperari præsidij causa
solitum, quoniam populus esset in suffragis ferendis
occupatus.

Quod errauit Cor. Nepos, cum scripsit Ciceronem
tres & uiginti annos natum causam pro Sex. Roscio
dixisse. Caput XXVIII.

Or. Nepos & rerum memoria non induli-
gens, & M. Ciceronis, ut qui maxime ami-
cus, familiarisq; fuit. Atq; is tamen in pri-
mo librorum, quos de uita illius composuit: errasse ui-
detur: cum eum scripsit tres & uiginti annos natum
primam causam iudicij publici egisse. Sex. q; Roscium
paricidij reum defendisse. Dinumeratis quippe an-
nis à Q. Cæpione, & Q. Serrano, quibus COSS.
ante diē. III. nonas Ianuar. M. Cicero natus est, ad
M. Tullium, & Cn. Dolobellam, quibus COSS.
causam priuatam pro Quintio apud A. quilium Gal-
lum iudicem dixit sex & uiginti anni reperiuntur.
Neq; dubium est, quin post annum, quā pro Quintio
dixerat, Sex. Roscium reum paricidij defende-
rit: annos iam septem & uiginti natus L. Sylla Fe-
lice, & Q. Metello Pio COSS. In qua re etiam Fene-
stellam errasse Pedianus Asconius animaduertit, quā
eum scripserit, sexto uigesimo ætatis anno pro Sex.
Roscio dixisse. Longior autem Nepotis, quā Fenestel-
la error est: nisi quis uult in animum inducere stu-
dio amoris, et amicitie adductum, amplificandæ ad-
mirationis gratia, quadriennium Nepotem suppressisse,
ut M. Cic. orationem florentem dixisse pro Ro-
scio admodum adolescens uideretur. Illud adeo ab
utriusq; oratoris studiosis animaduersum, & scriptum
est: quod Demosthenes, & Cicero pari ætate illustris

omnes orationes in causis dixerint. Alter, κατὰ ἀν-
 ἄπορίων, καὶ κατὰ τιμωράτων, septem et uigin-
 ti annos natus, alter anno minor pro P. Quintio. se-
 ptimo & uigesimo pro Sex. Roscio. Vixerunt quoq;
 non minus numerum annorū diuersum. Alter tres,
 & sexaginta annos, Demosthenes. LX.

Quali figura orationis, & quā noua L. Piso an-
 naliū scriptor usus sit. Caput XXIX.

Væ istæ in loquendo figuræ notæ, satis usi-
 tatæq; sunt. Mihi nomen est Iulio: & mi-
 hi nomen est Iulij. Tertiam figuram no-
 uam hercle reperi apud Pisonem in secundo anna-
 lium. Verba Pisonis hæc sunt. L. Tarquinium col-
 legam suum, quia Tarquinium nomen esset, metue-
 re. Eumq; orat, uti sua uoluntate Romam contem-
 dat. Quia Tarquinium inquit, nomen esset. Hoc
 perinde est, tanquam si ego dicam. mihi nomen est Iu-
 lium.

vehiculum, quod petorritum appellatur, cuiatis lin-
 guæ uocabulum sit Græcæ an Gallicæ.

Caput XXX.

Vi ab alio genere uitæ detriti iam, & retor-
 ridi ad literarum disciplinas serius aduēt:
 si forte iſdem garruli natura, & subar-
 guti sunt, oppido quam fiunt in literarum osten-
 tatione inepti, & friuoli. Quod genus profecto ille
 homo est, qui de petorritis nuper argutissimas nu-

gas dixit. Nam, cum quæreretur petorritum quali
 forma uehiculum, cuiusq; linguæ uocabulum esset:
 & faciem uehicularum ementitus est longe alienam, fil-
 samq;: & uocabulum græcum esse dixit. Atq; id si-
 gnificare uolucres rotas interpretatus est. Commuta-
 taq; una litera petorritum esse dictum uolebat, quasi
 petorrotum. scriptum etiam hoc esse à Valerio Pro-
 bo contendit. Ego, cum Probi multos admodum com-
 mentationum libros inquisierim: neque scriptum in
 his inueni, nec usquam alioquin Probū scripsisse cre-
 do. Petorritum enim est non ex græca dimidiatum,
 sed totum transalpibus factum, nam est uox gallica.
 Inscriptum est in libro M. Varronis XIII rerū
 diuinarum. Quo in loco Varro, cum de petorrito di-
 xisset: esse id uerbum gallicum, lanceam quoq; dixit
 non latinum, sed hispanicum uerbum esse.

Quæ uerba leguerint Rhodij ad hostium ducem
 Demetrium, cum ab eo obsiderentur super illa in-
 clyta Ialysi imagine. Cap. XXXI

Hodum insulam celebritatis antiquissime
 oppidumq; in ea pulcherrimum, ornatissi-
 mumq; obsidebat, oppugnabatq; Demetri-
 us dux ætatis suæ inclytus. Cui à peritia, discipli-
 naq; faciendi obsidij, machinarumq; solertia, ad ca-
 pienda oppida repertarum, cognomentum πολιορκη-
 τὴς fuit. Tum ibi in obsidione illa ædes quasdam pu-
 blice factas, quæ extra urbis muros cum paruo præ-
 sidio erāt: adgredi, & uastare, atque absumere igni

parabat. In his ædibus erat memoratissima illa ima-
 go Talysi Protogenis manu facta illustris pictoris. Cu-
 ius operis pulchritudinem, præstantiamq; ira perci-
 tus Rhodijs inuidebat. Mittunt Rhodij legatos ad De-
 metrium cum his uerbis. Quæ malum inquit ra-
 tio est, ut tu imaginem istam uelis incendio ædium fa-
 cto disperdere? Nam si nos omnes superaueris: et op-
 pidum hoc totum ceperis: imagine quoq; illa ite gra,
 et incolumi per uictoriam potieris. Sin uero nos uin-
 cere obsidendo nequiueris: petimus consideres ne tur-
 pe tibi sit: quia non potueris bello Rhodios uincere:
 bellum cum Protogene mortuo gessisse. Hoc ubi ex le-
 gatis audiuit, oppugnatione desita, et imagini, et ci-
 uitati peperat.

AULI GELLII NOCTIVM ATTICA

RVM COMMENTARII.

LIBER XVI.

Verba Musonij græce digna, atq; utilia audiri,
 obseruariq;. Eiusdem utilitatis sententia à M. Cato-
 ne multis ante annis Numantiae ad equites dicta.

Caput

Primum.

Doleſcentuli cum etiam tum in ſcholis
 eſſemus, ἐνθουμιατίον hoc græ-
 cum, quod adpoſui, dictum eſſe à Mu-
 ſonio philoſopho audiebamus. Et quo-
 niam uere, atq; luculente dictum, uer-